

Ginkgo bromsar inte kognitiv nedsättning

Ginkgo biloba kan inte bromsa kognitiv nedsättning. Det visar en studie som presenteras i JAMA.

Ginkgo biloba är ett extrakt från det kinesiska tempelträdet med samma namn, och det har hävdats att detta skulle kunna ha en mängd positiva effekter såsom skydd mot demens och förbättrad cirkulation. Den vetenskapliga evidensen för att så verkligen skulle vara fallet är dock mycket svag, närmast obefintlig.

Den aktuella studien som presenteras i JAMA är inget undantag. Studien bygger på 3069 individer mellan 72 och 96 år från sex olika amerikanska centra, och det är den eventuella demensskyddande effekten som varit i blickfånget. I samband med att studien påbörjades var deltagarnas kognitiva förmåga normal eller lätt nedsatt (mild cognitive impairment). Hälften av deltagarna gavs dagligen 240 milligram av Ginkgo biloba-extrakt uppdelat på två doser. Resterande halva av gruppen gavs placebo.

Deltagarna följdes löpande med kognitiva test av bland annat minne, uppmärksamhet, språklig och visuospatial

förmåga samt exekutiva funktioner. Resultaten är nedslående för förespråkare av Ginkgo biloba. Efter en uppföljningsperiod som i genomsnitt uppgick till sex år visade det sig nämligen att tillskott av Ginkgo biloba inte gav något skydd mot kognitiv nedsättning.

Det hävdas fortfarande i reklam att Ginkgo biloba skulle kunna skydda mot demens och kognitiv nedsättning trots att flera studier som presenterats i tunga medicinska tidskrifter har visat att så inte är fallet. År 2008 presenterades en omfattande undersökning i JAMA i vilken man fastslog att preparatet inte skyddar mot demens (refererad i Läkartidningen nr 3/2009).

Cochrane-institutet ställde samman benvisläget 2007 och kom till samma slutsats: Det finns inga belägg för att ginkgopreparat skulle skydda mot vare sig Alzheimers sjukdom, annan demens eller kognitiv nedsättning. Till samma resultatet kommer den nu aktuella studien. Att det finns individer som är intresserade av att försöka hävda motsatsen är lätt att inse då ginkgopreparat är en miljardindustri och säljs årligen för

Foto: Åke Lindau/IBL

Ginkgo biloba.

över två miljarder kronor världen över. Det huvudsakliga, och alltså helt felaktiga, argumentet i denna marknadsföring är att Ginkgo biloba skyddar mot demens.

Anders Hansen

läkare, frilansjournalist
anders.hansen@sciencecap.se

Snitz B. JAMA. 2009;302:2663-70.

Framsteg i forskningen om kokainberoende

När det gäller alkohol- och opiatberoende har flera nya preparat och behandlingsstrategier presenterats under senare år, men när det gäller kokainmissbruk är den farmakologiska arsenalen tunn. Flera intressanta preparat är dock under utveckling, konstaterar JAMA, som gjort en sammanställning av forskningsläget.

Ett sådant intressant spår är vaccin mot kokain. Grundprincipen är att vaccination leder till antikroppsproduktion. Antikropparna binder till kokainmolekylen, som inte kan passera blod-hjärnbarriären och därmed blir verkningslös. Prekliniska försök på råttor har haft ett gott utfall. Mer intressant är dock att nyligen publicerade kliniska försök på 115 missbrukare visat att vaccinerade individer klarade av att bryta sitt missbruk oftare än icke-vaccinerade. Svårigheten är dock att skapa ett vaccin som är tillräckligt effektivt när det gäller att skapa en kraftfull antikroppspro-

Foto: Rex Features/IBL

Kokain – en drog för 2,7 miljoner människor i USA.

duktion mot kokainmolekylen. Kokain utövar som bekant sin centralstimulerande effekt genom att hämma återupptaget av dopamin.

Mycket av de senaste årens forskning har fokuserat på glutamainerga bansystems roll i missbruksutvecklingen. Preparatet N-acetylcystein (NAC), som har prövats vid bla cystisk fibros, kommer inom kort att prövas i en klinisk fas III-studie mot kokainberoende. Verkningsmekanismen tros vara just påverkan på glutamainerga bansystem. Det har nyligen visats att NAC normaliserar glutamainerg signalering mellan pre-

frontala cortex och nucleus accumbens. En annan oväntad läkemedelskandidat mot kokainberoende, som också tros verka genom normalisering (i detta fall sänkning) av glutamatnivåerna, är cefalosporinet ceftriaxon, som prövats i djurstudier med lovande resultat.

Kokain har länge betraktats som en drog för välbeställda missbrukare då den är dyr på den svarta marknaden. Priset har fallit under senare år, vilket resulterat i att användningen har ökat. Enligt den amerikanska organisationen National Institute on Drug Abuse finns det 2,7 miljoner människor i USA som är beroende av kokain, vilket motsvarar 1 procent av landets befolkning. Samma organisation uppskattar att 35 miljoner amerikaner, fler än var tionde invånare, har prövat kokain vid något tillfälle.

Anders Hansen

läkare, frilansjournalist

Kuehn B. JAMA. 2009;302:2641-2.